

JAVNI POZIV ODGOVORNIM GLEDE PRITISKA NA OKOLJSKE NEVLADNE ORGANIZACIJE V ZADEVI MAGNA

V zadnjih dnevih in tednih smo bile okoljske nevladne organizacije deležne odkritega in orkestriranega napada, kakršnega od osamosvojitve še nismo doživeli. Ta napad je nedopusten v državi, ki je moralno in pravno zavezana demokraciji, spoštovanju lastnih predpisov in sodelovanju s civilno družbo. Pravico in dolžnost nevladnih organizacij, da varujejo javni interes v okoljskih zadevah, so v primeru Magna grobo in neokusno poteptali nosilci moči, pristojne javne institucije pa svoje vloge niso ustrezno opravile. Tako smo bili v zadnjih dneh priča izkrivljanju resnice in populističnemu prikrojevanju dejstev, ki je vodilo v lomljenje kopij na hrbtih okoljskih nevladnih organizacij. **Ta odkriti in brezsrarni pogrom nad okoljskimi nevladnimi organizacijami je nevaren precedens za prihodnost delovanja celotnega nevladnega sektorja v Sloveniji, ki lahko vodi v nevarne trende, kakršnim smo že priča v nekaterih članicah EU. Ne verjamemo, da je to smer družbenega razvoja, kot ga želimo ubrati v Sloveniji.**

V procesu sprejemanja Zakona o strateškem razvojnem območju državnega pomena v Občini Hoče-Slivnica smo bili med redkimi, ki smo [opozarjali na nepravilnosti in vlado pravočasno pozvali](#), naj diskriminatorni zakon umakne z dnevnega reda. Napadalni govor, naperjen proti kritikom nedopustnega ravnanja vlade v projektu Magna, se je od sprejema omenjenega zakona stopnjeval do današnje nevzdržnosti. Vladni ignoranci ob sprejemanju omenjenega zakona je sledil nedostojen diskurz ministra za gospodarski razvoj in tehnologijo o »ekoteroristih«, ki je odprl »sezono lova na čarovnice«. V nevladnih organizacijah smo se na ta nedostojni odnos nemudoma odzvali z [javnim pozivom](#), ki so ga podpisale številne nevladne vsebinske mreže, a kljub temu do danes še nismo prejeli jasnega in javnega opravičila s strani predstavnikov vlade. Danes razumemo, da ta oblika napadalnega govora ne izvira iz trenutnega stanja, temveč pomeni sindrom delovanja države in razmišljanja tistih, ki bi glede na svoje uradne položaje morali zastopati interese državljanov in interese okolja. **Ob tem se poraja neprijetno spoznanje, da je državni aparat veliko bolj dojemljiv za interese posameznih podjetij kot pa za interese svojih državljanov in celotne družbe ter nevladnih organizacij, ki te interese zastopajo v za to predvidenih postopkih. Vsem pritiskom navkljub nevladne organizacije trdno zastopamo stališče, da je treba vsak pravni postopek izpeljati transparentno in zakonito od začetka do konca, ter ne sprejemamo metod, kot so medijski linč, pozivanje k maščevanju in spodbujanju regionalno konfliktnega diskurza.**

Javno spodbujanje sovraštva in nestrpnosti ter izvajanje pritiskov s strani predstavnikov državnih in lokalnih oblasti zoper okoljske nevladne organizacije je tudi kaznivo dejanje. Država bi morala glede na Aarhuško konvencijo zagotoviti, da organizacije, ki uveljavljajo pravice do udeležbe pri odločanju v okoljskih zadevah, zaradi tega niso na noben način kaznovane ali nadlegovane.

Odgovornost za razmah napadalnega govora in ustvarjeno situacijo je tako na tistih predstavnikih oblasti, ki so s svojimi izjavami aktivno spodbujali razvoj tega diskurza/vzdušja:

Predsednik Vlade RS dr. Miro Cerar je po navedbah medijev v pogovoru za STA izrazil željo, da »bi tisti, ki še lahko ustavijo ta proces, storili tako, kot je prav za Slovenijo, in ne bi s procesnimi dejanji onemogočili te investicije«. Predsednika Vlade pozivamo k širšemu razumevanju potreb državljanov Republike Slovenije in zagotavljanju zaščite pred sankcioniranjem in nadlegovanjem, ko uveljavljajo pravice v skladu z Aarhuško konvencijo. Hkrati ga pozivamo, da sprejme operativne odločitve, ki bodo zagotovile, da se podobne kršitve pri sprejetju zakonodaje in njenemu izvajanju ne bodo več dogajale.

Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek je z zmerjanjem nevladnih organizacij z »močvirniki« in »ekoteroristi« ustvarjal in podpihoval delitve med regijami, kar ima lahko neslutene posledice.

Državni sekretar Aleš Cantarutti je na tiskovni konferenci 24. 8. 2017 govoril o pismu, v katerem naj bi Magna gospodarsko ministrstvo obvestila, da bo v primeru pritožb na izdano okoljevarstveno soglasje opustila naložbo v Sloveniji. S tem je izvajal javni pritisk na NVO, pri čemer pa opozarjamo, da omenjeno pismo še vedno ni bilo javno objavljeno, in zato zahtevamo, da MGRT Magnino pismo nemudoma javno objavi.

Podžupan Mestne občine Maribor Saša Pelko je na spletnih družbenih omrežjih pozival k pritiskom in javnemu linču in tako kršil temeljna načela prava in zakonodajnih postopkov, hkrati pa spodbujal napadalni govor in eskalacijo pritiskov na nevladne organizacije.

Župan Občine Hoče-Slivnica Marko Soršak je z navedbami, da »skoraj vsi pritožniki prihajajo iz Ljubljane«, nadaljeval in spodbujal razmah nevarnega diskurza, ki umetno ustvarja konflikte med regijami in delitev prebivalcev in prebivalcev Slovenije.

K odzivu in opredelitvi do problematike pozivamo tudi tiste nosilce javnih funkcij in institucije, ki bi v teh dneh morale zagotoviti nemoteno delovanje neodvisnih okoljskih nevladnih organizacij, a tega (še) niso storili in s svojim molkom dopuščajo stanje, v katerem smo danes:

Varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer: kljub temu da se varuh z okoljsko tematiko sistematično ukvarja že vrsto let in ima z nevladnimi organizacijami vzpostavljeno stalno sodelovanje, se v ključnih trenutkih očitnega nedopustnega pritiska ni odzvala.

Minister za javno upravo Boris Koprivnikar: njegov resor je pristojen za nevladne organizacije in je bil v preteklosti že seznanjen s problematiko glede pritiskov na okoljske nevladne organizacije. A v trenutku, ko so grožnje dosegle dno, ministrstvo ni odigralo svoje vloge. Resornega ministra zato pozivamo, da se zavzame za položaj nevladnih organizacij in pozove predsednika vlade k skupnemu srečanju ter sprejemu sistemskih rešitev, da se podobna zgodba ne ponovi.

Ministrica za okolje in prostor Irena Majcen kot skrbnica postopkov v zvezi z izdajo okoljevarstvenih dovoljenj ni opravila svoje dolžnosti, da javnosti razumljivo pojasni postopke in določila ob sprejemanju dovoljenj, vlogo nevladnih organizacij v postopkih ter pomen statusa delovanja v javnem interesu ter zagotovi spoštovanje določil Aarhuške konvencije.

Ministrica za notranje zadeve Vesna Györkös Žnidar kljub stopnjevanju napadalnega govora in nestrpnosti v zadnjih mesecih, ki sta v preteklih dneh dosegla vrhunec, kar je kaznivo dejanje po uradni dolžnosti, še ni ukrepala.

Predsednik države Borut Pahor bi s svojo moralno in državniško avtoriteto moral javno opozoriti na hujskanje proti varuhom okolja in prej naštete pristojne organe pozvati k ustreznemu ukrepanju.

In navsezadnje pozivamo k odgovornemu poročanju, ki naj temelji na preverjenih dejstvih, tudi urednike medijskih hiš. Zavedanje, da vsebine, ki jih umeščajo v medijski prostor, vplivajo na razpoloženje ljudi v določenem prostoru, je vaša dolžnost in moralna zaveza.

Ker menimo, da smo v precepu javnih in zasebnih želja ter interesov v zadnjih dneh ostali sami na polju javnega, **z odprtim pismom pozivamo vse zgoraj naštete k odzivu in opredelitvi do problematike napada na okoljske nevladne organizacije v primeru Magna.**

Podpisniki:

Beletrina, zavod za založniško dejavnost
Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj, razvojni zavod
CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp
Danes je nov dan
Društvo Ekologi brez meja
Društvo Gibanje za trajnostni razvoj
Društvo za človekove pravice in človeku prijazne dejavnosti Humanitas
Društvo za energetske ekonomiko in ekologijo Slovenski E-forum
Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije - DONDES
Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije, DOPPS, BirdLife Slovenija
Društvo OVCA!
Društvo Temno nebo Slovenije
Društvo UP Jesenice
Društvo za ZN za Slovenijo
EKO KROG – društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo
Ekvilib Inštitut
Est=etika, društvo za vzpodbujanje etike v prostoru
Focus, društvo za sonaraven razvoj
Forum za enakopraven razvoj, društvo
Greenpeace Slovenija
Hiša! Društvo za ljudi in prostore
IPOP - Inštitut za politike prostora
Inštitut za trajnostni razvoj
Kulturno ekološko društvo Smetumet so. p.
Kulturno okoljsko društvo Pazi!park
Kulturno umetniško društvo Obrat
Ljubljanska kolesarska mreža, društvo za vzpodbujanje kolesarjenja in trajnostnega prometa
Maja Farol, društvo za prostorska vprašanja
Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije
NEC Notranjski ekološki center
Pravno informacijski center nevladnih organizacij – PIC
Preboj, društvo za trajnostni razvoj
Prostor, društvo za arhitekturo in prostor
Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva
Trajekt, Zavod za prostorsko kulturo
Transparency International Slovenia - Društvo Integriteta
Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
Urbani brlog, Društvo za razvoj prostorske kulture
VITRA Center za uravnotežen razvoj Cerknica
Zavod Krog
Zavod Tri, Zavod za trajnostne skupnostne prakse
Zavod ZORA, za okolje, rekreacijo in animacijo
Združenje mladih, staršev in otrok SEZAM

Poslano:

- Vlada RS
- dr. Miro Cerar, predsednik Vlade RS
- Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Zdravko Počivalšek, minister za gospodarski razvoj in tehnologijo
- Aleš Cantarutti, državni sekretar
- Mestna občina Maribor, kabinet župana
- Saša Pelko, podžupan MOM

- Marko Soršak, župan Občine Hoče-Slivnica
- Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic
- Ministrstvo za javno upravo
- Boris Koprivnikar, minister
- Ministrstvo za okolje in prostor
- Irena Majcen, ministrica
- Ministrstvo za notranje zadeve
- Vesna Györkös Žnidar, ministrica
- Borut Pahor, predsednik države
- mediji